

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของปัญหา

ขั้นตอนการพิจารณาคดีที่ถือได้ว่าสำคัญที่สุดในกระบวนการพิจารณาคดีคือ ขั้นตอนการนำพยานหลักฐานเข้าสืบตามข้อเท็จจริงตามที่กล่าวอ้าง เพราะการที่ศาลจะเชื่อตามข้อเท็จจริงได้นั้น ศาลจะพิจารณาที่พยานหลักฐานเป็นสำคัญ แต่การที่ศาลจะรับฟังพยานใดหรือไม่นั้น ศาลจะต้องพิจารณาว่าพยานหลักฐานนั้นเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีจะต้องนำเสนอหรือไม่ กล่าวคือพยานหลักฐานใดก็ตามที่จะนำเข้าสู่การพิจารณานั้นจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นในคดีเท่านั้น

แต่ในบางครั้งพยานหลักฐานบางอย่างแม้จะเกี่ยวข้องกับประเด็นในคดีก็ตาม แต่หากมีการอนุญาตให้นำหลักฐานเหล่านี้เข้าสืบก็กลับจะส่งผลร้ายในทางด้านอื่นด้วย ดังนั้นพยานเหล่านี้ก็ยังคงเป็นปัญหาอยู่ว่าแม้จะมีความประโยชน์ในการดำเนินคดีก็ตาม แต่ในทางกลับกัน พยานเหล่านี้หากมีการนำเข้าไปพิจารณาแล้วกลับส่งผลร้ายในทางด้านอื่นหรือแม้กระทั่ง เป็นการส่งผลร้ายต่อการดำเนินคดีเอง ซึ่งบางครั้งผลร้ายนี้อาจจะส่งผลกระทบร้ายแรงกว่าประโยชน์ที่ได้รับเสียอีก

พยานหลักฐานประเภทที่กล่าวถึงว่าแม้จะเกี่ยวข้องกับประเด็นในคดี และมีประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีก็ตาม แต่เป็นหลักฐานที่เกิดจากการทำความดีของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งกลับส่งผลร้ายแก่เขาเสียเอง เช่นนี้ ย่อมเป็นการทำให้ผู้ไม่กล้าทำในสิ่งที่ดีนั้น โดยตัวอย่างในกรณีนี้เช่น หลังเกิดเหตุละเมิดขึ้น ผู้ถูกกล่าวหาได้ปรับปรุงทรัพย์ที่ทำให้เกิดละเมิดเพื่อมิให้ทำความเสียหายอีก และจ่ายค่ารักษาพยาบาลแก่ผู้เสียหาย เช่นนี้หากศาลยอมรับฟังพฤติการณ์เหล่านี้เพื่อเป็นหลักฐาน ต่อไป ก็จะไม่มีการกระทำเช่นนี้ เพราะเท่ากับว่าเป็นการที่ตนทำความดี แต่การกระทำนั้นกลับมาเป็นการปกป้องปรักปรำตนเอง ดังนั้นพยานหลักฐานลักษณะนี้ศาลจึงไม่ควรรับฟัง ซึ่งแนวความคิดนี้ มีตำราที่ได้กล่าวถึงการรับฟังหลักฐานลักษณะนี้ไว้ดังนี้ “บางครั้งมีพฤติการณ์ของคู่ความฝ่ายหนึ่งซึ่งแสดงโดยปริยายว่า คู่ความฝ่ายนั้นน่าจะได้ออมรับในความผิดของตน แต่กฎหมายไม่ยอมให้คู่ความฝ่ายตรงข้ามนำพฤติการณ์นั้นเข้าสืบ โดยไม่ถือว่าเป็นคำรับ ซึ่ง

หลักเกณฑ์นี้มีอยู่ในกฎหมายของอเมริกัน¹” ซึ่งก็คือหลักกฎหมายที่ปรากฏใน Federal Rules of Evidence Rule 407-411 ดังนี้

- Rule 407 Subsequent Remedial Measures
- Rule 408 Compromise and Offers to Compromise
- Rule 409 Payment of Medical and Similar Expenses
- Rule 410 Inadmissibility of Pleas, Plea Discussions, and Related Statements
- Rule 411 Liability Insurance

ซึ่งจุดร่วมของหลักกฎหมายทั้งหมดนี้คือการห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำของผู้ที่มารับฟังเป็นพยาน ด้วยเหตุว่าการกระทำที่ว่านั้นเป็นการกระทำที่กฎหมายต้องการสนับสนุนให้ทำ เพราะเป็นการทำให้สังคมส่วนรวมดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบว่ หลักการรับฟังพยานในลักษณะนี้มีอะไร แต่ละประเภทนั้นมีหลักเกณฑ์เช่นไร
2. เหตุผลเบื้องหลังของหลักกฎหมายนี้คืออะไร และสามารถนำไปใช้อย่างไรบ้าง
3. หลักเกณฑ์ที่ว่านี้มีอยู่ในกฎหมายไทยบ้างหรือไม่ และสามารถนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทยได้เพียงใด

3. สมมุติฐานของการศึกษา

เนื่องด้วยหลักกฎหมายนี้เป็นหลักในระบบ Common Law ซึ่งขั้นตอนในการพิจารณาคดีรวมทั้งการรับฟังพยานหลักฐานนั้น ต่างกับกฎหมายระบบ Civil Law ที่ใช้ในประเทศไทยมาก ดังนั้น การจะนำหลักกฎหมายนี้มาใช้ในกฎหมายไทยนั้น จำเป็นต้องมีการปรับใช้บนพื้นฐานของความเข้าใจความแตกต่างกันของระบบกฎหมาย

¹ เจมส์ ชูติวงศ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ, 2551 หน้า 195

4. ขอบเขตของการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาถึง Federal Rules of Evidence Rule 407-411 รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเบื้องหลังของหลักกฎหมายนี้ รวมถึงการนำมาใช้ และข้อจำกัดในการนำมาใช้ ทั้งในระบบกฎหมายที่ตัวกฎหมายมีอยู่เอง และการนำมาปรับใช้ในระบบกฎหมายของไทย รวมถึงการนำมาใช้ในภาคปฏิบัติ

5. วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษาจากข้อมูลเอกสารภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่เป็นตัวบทกฎหมาย หนังสือ บทความและวารสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงหลักการรับฟังพยานในลักษณะนี้ และทราบถึงหลักเกณฑ์ของหลักการรับฟังพยานแต่ละประเภท
2. เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลเบื้องหลังของหลักกฎหมายนี้ และสามารถนำไปใช้ได้
3. เพื่อให้ทราบว่าหลักเกณฑ์ที่นี้มีอยู่ในกฎหมายไทยบ้างหรือไม่ และสามารถนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทยได้เพียงใด